

ПРИКЛАДИ ІНДЕКСУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ЗА УДК У НАЦІОНАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

З часу практичного переходу України на Універсальну десяткову класифікацію (УДК) можна стверджувати, що в роботі систематизаторів залишилося немало проблемних питань, труднощів щодо відображення в УДК змісту того чи іншого документа. Це спричинено відсутністю окремих понять і тем у таблицях УДК у вигляді прямого індексу, розмежуванням між науками та їх частинами у виборі одного класифікаційного рішення з кількох можливих, нерівномірністю наповнення класів УДК.

У другому номері журналу «Бібліотечна планета» за 2020 р. ми вже ділилися практичним досвідом індексування документів з бібліотекознавства за класифікаційною системою УДК у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого. Пропонована нині стаття присвячена побудові індексів у документах з різних галузей знань.

Індексування документів здійснюється на підставі чинних стандартів: ДСТУ 6096:2009 «Універсальна десяткова класифікація. Структура, правила ведення та індексування»; ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості»; ДСТУ ГОСТ 7.59:2003 «Індексування документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації».

Процес визначення індексів досить складний. Він передбачає наявність у працівників відповідних знань та навичок, належного фахового рівня, здатності подавати власні напрацювання, вичерпно розкриваючи зміст документа. Досвід комбінування індексів набувається фактично кожного дня і вимагає неабияких зусиль. Основними вимогами практичного індексування за УДК є дотримання відповідності змісту вибраної рубрики УДК темі документа, послідовність процесів та операцій, а саме: ознайомлення зі змістом документа, встановлення його теми, відбір відповідних термінів, формування класифікаційного індексу, його редагування. У своїй роботі працівники керуються методичними рекомендаціями, роз'яснювальними матеріалами, розміщеними на вебсайті Книжкової палати України, в наукових, фахових виданнях, а також власними напрацюваннями.

Якщо можливості УДК не дають змоги побудувати індекс для точного відображення змісту документа і в методичних рішеннях, змінах та доповненнях до УДК Книжкової палати України їх теж немає, систематизатори створюють комбіновані індекси саме для понять з відсутніми прямими індексами та наповнюють ними елек-

тронну робочу картотеку складних і складених індексів. Набутий практичний досвід забезпечує одноманітність підходів до створення індексів ідентичних чи подібних за змістом документів.

Пропонуємо приклади створених комбінованих індексів з електронної робочої картотеки для понять, які не знайшли відображення у таблицях УДК.

021.4:025.17]:659.4-028.23 655.55-028.23 021.4 Додаткові види обслуговування. Спеціальні функції 025.17 Робота зі спеціальними матеріалами, фондами 659.4 Служба зовнішньої інформації та реклами. Паблік рилейшнз 028.23 Теле- .Відео- . 655.55 Інформація про видання. Сприяння продажу, реклама. Рекламування книг	Буктрейлер (Пропаганда книг - відеореклама) в бібліотеках Буктрейлер : новітня реклама книги : метод. поради / Львів. обл. універс. наук. б-ка, [Львів. регіон. тренінг. центр ; уклад.: С. Дмитрів, О. Шматько ; ред. І. Лешнівська]. – Львів : ЛОУНБ, 2014. – 23 с. : іл. – (Секрети бібліотечної майстерності ; вип. 11).
025.171+069.51+930.253](100): [094.4:821.161.2-13Котляревський І.П.09"18"]:001.89 025.171 Рукописи. Архівні матеріали. Раритети (рукописні фонди) 069.51 Музейні експонати 930.253 Архівні фонди та їх зміст (100) Весь світ 094.4 Першодруки 821.161.2-13 Українська епічна поезія 001.89 Організація наукової та науково-дослідної роботи	Перше видання «Енеїди» (1798) І. П. Котляревського у бібліотеках, музеях, архівах світу: історико-книгознавче дослідження Ільницька, Луїза Іванівна. Перше видання «Енеїди» І. П. Котляревського у бібліотеках, музеях, архівах світу : іст.-книгознав. дослідж. / Луїза Ільницька ; [відп. ред. Л. В. Сніцарчук] ; НАН України, Львів. нац. наук. б-ка ім. В. Стефаника. – Львів : [б. в.], 2020. – 249 с. : іл. – Імен. покажч.: с. 229–244. – Бібліогр. у підрядк. прим.
159.96:[615.214:615.322] 398.47(=822.245):259.43 159.96 Особливі психічні стани та дослідження 615.214 Психотропні засоби 615.322 Рослинні речовини 398.47 Відьми. Чаклунство. Ворожіння (=822.245) Якуї (які) 259.43 Шаманство	Шаманство індіанців Які Кастанеда, Карлос. Вчення дона Хуана: шлях знання індіанців які / Карлос Кастанеда ; пер. з англ. Анни-Марії Кравець. – Львів : Terra incognita, 2019. – 236, [3] с.
316.485.26:316.776]:004.7 316.485.26 Насильницькі засоби. Терор. Війна 316.776 Обмін інформацією 004.7 Комп'ютерні мережі	Інформаційні війни Курбан, Олександр Васильович. Інформаційні війни у соціальних он-лайн мережах / Курбан О.В. ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – 392 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 357–389.
32:[316.344.2:316.662.5] 32 Політика 316.344.2 Соціальна диференціація відповідно до економічних чинників (зайнятість, прибуток, економічний статус) 316.662.5 Невизначеність	Політична прекарність Шуліка, Андрій Андрійович. Політична прекарність в сучасному політичному процесі / А. А. Шуліка ; М-во освіти і науки України, Дніпров. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Дніпро ; Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. – 347 с. – Бібліогр.: с. 306–347.
332.14:911.373 332.14 Регіональна, територіальна економічна політика, планування та прогнозування 911.373 Сільські поселення (їхнє дослідження та географія)	Руралістика Павлов, Александр Иванович. Руралістика: теорія, методологія, научні направлення / А. И. Павлов ; М-во освіти і науки України, Одес. нац. акад. пищевих технологій. – Одеса : Астропринт, 2018. – 404 с. : табл. – Бібліогр.: с. 368–404.

334.722:004.9 334.722 Приватне підприємництво. Приватні фірми 004.9 Прикладні інформаційні технології	Стартап Ворона, Тімур Володимирович. Стартап на мільйон: як українці заробляють статки на технологіях / Тімур Ворона ; [пер. з рос. Г. Сологуб]. – Харків : Vivat, 2018. – 223 с. : іл. – Бібліогр.: с. 216–217.
336.22:338.5 336.22 Податки. Збори 338.5 Ціни. Ціноутворення	Трансфертне ціноутворення Трансфертне ціноутворення, 2017 : [практ. посіб. / упоряд.: М. Мішин, В. Кругляк, О. Сапрунова ; під заг. ред. М. М. Данюк]. – Київ : Вісник. Право знати все про податки і збори : ДП «СВЦ», 2017. – 80 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 79–80.
336.225.6:336.263 351.72:347.513 336.225.6 Механізми оподаткування 336.263 Доходи від грошових штрафів та нарахувань 351.72 Державні фінанси. Фінансове законодавство 347.513 Відшкодування збитків. Приватні штрафи	Штрафні санкції Штрафні санкції: [квіт., 2018 / упоряд.: С. Кепіна та ін. ; під заг. ред. М. М. Данюк]. – Київ : ДП «СВЦ» : Вісник. Офіційно про податки, 2018. – 56 с. : табл. – Бібліогр.: с. 56.
336.76:339.187.6]:351.863 336.76 Фондовий ринок. Ринок грошей. Ринок капіталу. Управління приватним майном за дорученням 339.187.6 Лізинг 351.863 Заходи щодо структури та організації підготовки захисту економіки	Детінізація фінансового лізингу Павлова, Анна Миколаївна. Детінізація фінансового лізингу як напрям забезпечення економічної безпеки України : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 21.04.01 / Павлова Анна Миколаївна ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ, 2019. – 22 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 18–19.
339.543:336.13.025.12 342.9:339.543]:35.078.3 339.543 Митна політика. Митні системи 336.13.025.12 Фінанси державного сектору 342.9 Адміністративне право 35.078.3 Нагляд. Інспекція. Контроль. Наведення довідок, збір інформації	Митний постаудит Івашова, Людмила Миколаївна. Основи митного постаудиту : навч. посіб. / Л. М. Івашова, Т. С. Єдинак, В. Ю. Єдинак ; Держ. митна служба України, Акад. митної служби України. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2011. – 199 с. : іл., табл. – (Митна справа в Україні). – Бібліогр.: с. 146–151.
343.9:[343.6:159.9]:343.353 343.9 Кримінологія 343.6 Злочин проти особи 159.9 Психологічний тиск 343.353 Зловживання службовим становищем	Мобінг Марисюк, Костянтин. Мобінг: поняття, суть та питання криміналізації / Костянтин Марисюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» ; зб. наук. пр. / Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів, 2018. – № 889, вип. 17. – С. 132–136.

Підготували:
Світлана Білик, завідувач відділу,
Надія Марченко, головний бібліотекар
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого